Работа па стварэнні Асацыяцыі беларускіх цымбалістаў пачалася ў 1993 г., калі БСМД пры фінансавай падтрымцы Міністэрства культуры краіны дэлегаваў вядучага айчыннага выканаўцу Яўгена Гладкова на Другі сусветны кангрэс цымбалістаў у чэшскі горад Брно. З гэтага часу беларускія цымбалісты пачалі актыўна ўдзельнічаць у міжнародных форумах.

На Трэцім кангрэсе, які адбыўся ў 1995 г. у Браціславе (Славакія) і дзе бліскуча выступіла наша дэлегацыя, было вырашана правесці наступны, Чацвёрты кангрэс, у Беларусі. У перыяд падрыхтоўкі гэтага форуму у маі 1997-га адбылася ўстаноўчая канферэнцыя Асацыяцыі беларускіх цымбалістаў (АБЦ), на якой прысутнічалі прадстаўнікі амаль усіх рэгіёнаў краіны.

Цымбалаў срэбныя гукі...

Стварэнне АБЦ на чале з народным артыстам Беларусі прафесарам Яўгенам Гладковым сталася важным мерапрыемствам у межах святкавання 90-годдзя заснавальніка беларускай цымбальный школы Іосіфа Жыновіча. У кастрычніку 1991 г. Магілёў прымаў прадстаўнікоў 13 краін з чатырох кантынентаў. Найбольш поўна наша цымбальнае мастацтва было паказана менавіта на гэтым форуме, у якім удзельнічалі выканаўцы розных пакаленняў: ад юных цымбалістаў да вядомых артыстаў, а таксама прадстаўнікі аўтэнтычнага выканальніцкага мастацтва. З поспехам выступала беларуская дэлегацыя і на кангрэсах у Кішынёве (1999), Львове (2001), у швейцарскім горадзе Апенцэле (2003). У кангрэсах, якія адбыліся ў Кітаі (2005) і Германіі (2007), нашы цымбалісты не ўдзельнічалі з-за фінансавых прычын.

Сярод членаў АБЦ, а іх больш як 400, — прадстаўнікі ўсіх рэгіёнаў Беларусі. Асноўным мерапрыемствам, якое ладзіць асацыяцыя раз на 2—3 гады, з'яўляецца рэспубліканскі фестываль "Сярэбраны звон цымбалаў". Першы адбыўся ў 1998 г. у Мінску, а ўсе наступныя, пачынаючы з 2000 г., — у Маладзечне на базе тамтэйшага музычнага вучылішча імя М. Кл. Агінскага. Кожны фэст — сапраўднае свята нацыянальнага мастацтва. Адборачныя абласныя туры, якія ладзяць рэгіянальныя аддзяленні АБЦ разам з мясцовымі аддзеламі культуры і адукацыі, вызначаюцца масавасцю і высокім узроўнем падрыхтоўкі ўдзельнікаў. Праграмы самога фестывалю вельмі насычаныя: ладзяцца конкурсы салістаў і ансамбляў музычных вучылішчаў, каледжаў, дзіцячых школ мастацтваў і сярэдніх школ з музычным напрамкам; навукова-практычныя канферэнцыі, майстар-класы, канцэрты вядучых калектываў і цымбалістаў краіны. Пяты фестываль (2007), прысвечаны 100-годдзю з дня нараджэння І. Жыновіча і 10-годдзю нашай асацыяцыі, яшчэ раз паказаў, як ад фестывалю да фестывалю развіваецца і ўдасканальваецца майстэрства выкладчыкаў-цымбалістаў.

Паміж фестывалямі — вялікая творчая праца. Штогод у рэгіёнах праводзяцца цікавыя мерапрыемствы, вартыя асобнага расповеду. За час існавання АБЦ падрыхтавана мноства лаўрэатаў і дыпламантаў міжнародных конкурсаў, у якіх удзельнічаюць не толькі студэнты Беларускй дзяржаўнай акадэміі музыкі, але і навучэнцы сярэдніх спецыяльных устаноў і нават музычных школ. А гэта сведчыць пра плённасць працы асацыяцыі. У адным артыкуле і не пералічыць усе дасягненні цымбалістаў за 12 год існавання АБЦ. Вось падзеі толькі сезона 2008/2009 гг.

Прыгадайма конкурсы. У кастрычніку 2008 г. адбыліся V юнацкія Дэльфійскія гульні краін-удзельніц СНД, на якіх цымбалісты Беларусі пацвердзілі свой статус наймацнейшых. Сярод пераможцаў — вучні Я. Гладкова, В. Барушковай, А. Шульгоўскай, Г. Івановай — членаў АБЦ.

III міжнародны конкурс выканаўцаў на шматструнных безгрыфных інструментах імя В. Гарадоўскай (Масква, лістапад) сабраў удзельнікаў з 7 краін далёкага і блізкага замежжа. Пераможца — студэнтка БДАМ Кацярына Лаўраненка (клас дацэнта Р. Падойніцынай, два другія месцы — таксама ў студэнтаў яе класа); лаўрэатамі конкурсу сталі вучні членаў асацыяцыі А. Літвінчук, А. Полесавай, Л. Чысцілінай, Г. Барысюк. У намінацыі "Ансамбль" лаўрэатамі сталі дуэт цымбалістак пад кіраўніцтвам прафесара БДАМ Я. Гладкова, дуэт з Брэста пад кіраўніцтвам А. Літвінчук і ансамбль ММВ імя М. Глінкі "Залатая струна" пад кіраўніцтвам А. Полесавай.

Таксама ў лістападзе Гомель прымаў I абласны конкурс маладых выканаўцаў на народных інструментах "Залатая ліра Палесся", які сабраў каля 90 удзельнікаў. Ініцыятар падзеі — лаўрэат міжнародных конкурсаў інструментальнае трыо "Лірыца", арганізатар — упраўленне культуры аблвыканкама і Гомельская абласная філармонія.

Рэспубліканскі конкус імя І. Жыновіча, які ладзіцца Міністэрствам культуры Беларусі кожныя тры гады, сабраў, як заўсёды, шмат удзельнікаў з усіх рэгіёнаў краіны. Фінальныя праслухоўванні, якія ўзначальваў Я. Гладкоў, адбыліся ў сакавіку ў Магілёве (навучэнцы ДМШ) і ў красавіку ў Гродне (навучэнцы музычных вучылішчаў і каледжаў). Конкурс паказаў, што ўзровень выканальніцкага майстэрства вырас ва ўсіх рэгіёнах, але калі раней на такіх спаборніцтвах лідзіравалі навучэнцы з Мінска, дык апошнім часам пераможцамі становяцца навучэнцы з Гомеля і Магілёва. Упершыню за ўсю гісторыю гэтага конкурсу Гран-пры атрымала выпускніца Магілёўскага МВ Алена Варанцова. Для ўдзельнікаў і слухачоў конкурсу ладзіўся сольны канцэрт лаўрэата міжнародных конкурсаў Веранікі Прадзед, канцэртмайстар — Алена Цагалко.

Цяпер — пра канцэрты. Мінулай восенню канцэртны сезон цымбалістаў адкрыў у Вялікай зале БДФ лаўрэат міжнародных конкурсаў Міхась Лявончык. Гучалі джазавыя творы, у тым ліку самога выканаўцы. У канцэрце ўдзельнічалі піяніст Аляксандр Лявончык і перкусіяніст Мануэль Да Коль.

У лістападзе 2008-га ў Малой зале імя Р. Шырмы БДФ адбыўся канцэрт-экзамен асістэнта-стажора Галіны Лазовік (клас прафесара БДАМ Т. Сергіенкі). Пазней тамсама — канцэрт студэнтаў класа выкладчыцы БДУКіМ Алены Шульгоўскай (іграла і сама настаўніца). Праз месяц зноў тут гучалі цымбалы. Выпускніца БДАМ лаўрэат міжнародных конкурсаў Вераніка Прадзед (клас Я. Гладкова) ладзіла сольны канцэрт з твораў беларускіх кампазітараў.

Сёлета ў той жа зале адбыўся канцэрт "У свеце гукаў і фарбаў", пра які падрабязна распавядалася ў "ЛіМе" (12.06.09 г., "Цымбалы, рыль і аркестр). Аўтар праекта цымбалістка Т. Шумакова адзначана стыпендыяй Міністэрства культуры Беларусі. Увесну ў зале Беларускага саюза кампазітараў прайшоў канцэрт "Цымбалаў срэбныя гукі" з твораў беларускіх кампазітараў, які прысвячаўся 60-годдзю факультэта народных инструментаў БДАМ. Адбыліся музычныя прэм'еры, і, акрамя цымбалаў-прыма, у якасці сольнага інструмента прагучалі альтовыя цымбалы. Выканаўцы — студэнты і ансамбль "Васілінкі" класа Р. Падойніцынай.

А вось ансамбль цымбалістак БДАМ "Лілея" пад кіраўніцтвам прафесара Я. Гладкова браў удзел у святочным канцэрце з нагоды 60-годдзя кафедры народных інструментаў Акадэміі музыкі Латвіі ў Рызе, а таксама даў сольны канцэрт для этнічных беларусаў, якія жывуць у гэтай краіне.

Сярод вясновых канцэртаў у Белдзяржфілармоніі — праграма з цыкла "Віртуозы цымбалаў" Нацыянальнага акадэмічнага народнага аркестра Беларусі імя І. Жыновіча. Салістка — лаўрэат міжнародных конкурсаў Кацярына Анохіна, дырыжор — Аляксандр Высоцкі.

А яшчэ — праграма "Чароўныя мелодыі цымбалаў", прысвечаная 85-годдзю ММВ імя М. Глінкі (выступілі навучэнцы выкладчыка вучылішча Г. Полесавай і ансамбль "Залатая струна" пад яе кіраўніцтвам), канцэрт студэнтаў класа дацэнта Т. Ялецкай з удзелам і яе выпускнікоў.

Колькі слоў пра фестывалі. На XXI Міжнародным фестывалі сучаснай музыкі, які адбыўся сёлета ў гістарычным і культурным цэнтры Польшчы Кракаве, упершыню гучалі беларускія цымбалы. Дасведчаныя слухачы канцэртных залаў "Florianka" (зала акадэміі музыкі), "Sala Fontany" (зала Гістарычнага музея) і слухачы г. Юргава вельмі цёпла прымалі выступленні лаўрэатаў міжнародных конкурсаў Таццяны Краснабаевай, Кацярыны Лаўраненкі, выканаўцы на альтовых цымбалах Святланы Старавойтавай, піяністкі Ксаны Садоўскай. Сучасная беларуская цымбальная музыка стала прыемным адкрыццём для палякаў. Аўтар і кіраўнік творчага праекта — Р. Падойніцына.

На II фестывалі-конкурсе "Хранители наследия России", які праходзіў улетку ў сталіцы Падмаскоўя г. Краснагорску і сабраў больш як 50 калектываў з розных рэгіёнаў Расіі і Украіны, вельмі ўдала дэбютавалі беларускія цымбалісты. Гран-пры атрымаў узорны цымбальны аркестр "Першацвет" СШ № 13 г. Мінска, якім з дня стварэння (1986 г.) кіруе В. Тульвінскі, энтузіяст і падзвіжнік, член АБЦ. Ансамбль "Васілінкі" (кіраўнік — Р. Падойніцына) стаў лаўрэатам Першай ступені.

Рыма ПАДОЙНІЦЫНА,
намеснік старшыні Асацыяцыі беларускіх цымбалістаў, дацэнт БДАМ

Наша добрая фея

Лектар-музыказнаўца Беларускай дзяржаўнай філармоніі Іна Зубрыч адзначае асабісты юбілей і 55-годдзе сваёй творчай дзейнасці. Разам з Міністэрствам культуры Беларусі БСМД рыхтуе да гэтай нагоды юбілейную вечарыну, якая адбудзецца 3 кастрычніка ў Вялікай зале БДФ. А музыканты-выканаўцы адрасуюць імянінніцы шчырае віншаванне.

Шаноўная Іна Ігараўна!

Сёння хочацца сардэчна павіншаваць Вас з Вашым цудоўным Юбілеем і ад усей душы пажадаць Вам моцнага здароўя на доўгія гады, шчасця, радасці, дабрабыту, вялікіх магчымасцей у ажыццяўленні ўсіх Вашых планаў і задумак. Пажадаць, каб Вашы словы пра музыку і музыка Вашых слоў — непаўторна паэтычных, узнёслых расповедаў пра дзівосны свет мастацтва, свет чароўных гукаў, свет, у якім пануюць гармонія, святло і дабрыня, — доўгі час гучалі ў лепшых канцэртных залах нашай краіны.

А яшчэ нам хочацца ў гэты дзень шчыра выказаць словы любові да Вас — да цудоўнай і вельмі прыгожай жанчыны, да вельмі добрага, чулага, шчырага сябра, гатовага прыйсці на дапамогу і падтрымаць у цяжкую хвіліну не толькі спагадным словам і мудрай парадай, але і справай. Выказаць словы вялікай павагі да Вас як да прафесіянала, цудоўнага музыканта з бездакорным густам, чалавека з энцыклапедычнымі ведамі, стваральніка дзесяткаў разнастайных лекцый-канцэртаў, канцэртаў-спектакляў, перадач для тэлебачання і радыё, аўтара шматлікіх публікацый пра музыку. А таксама выказаць захапленне Вамі як артысткай, якая зачароўвае публіку з першага свайго з'яўлення на сцэне: сваёй мяккай усмешкай, добразычлівым позіркам, загадкавасцю і таямнічасцю аблічча і, безумоўна, сваёй натхнёнай, эмацыянальна ўзнёслай мовай, што нясе слухачам уяўленне пра вартасць мастацтва, абуджае іх памкненне да больш глыбокага яго асэнсавання, настройвае на душэўную чуласць, адкрытасць, што дазваляе ўвайсці ў непаўторны, чароўны свет музычнага мастацтва.

Вялікі дзякуй Вам за Вашу высакародную працу, за Вашу любоў да музыкі, да слухачоў і да нас — выканаўцаў. Кожны музыкант разумее, што Вы сваімі чароўнымі словамі, як пялёсткамі руж, высцілаеце нашу дарогу да сэрцаў слухачоў, адчыняючы іх, як добрая фея, каб кожны з прысутных у канцэртнай зале адчуў тую непаўторную душэўную ўзнёсласць, якая нараджае мроі, дапамагае чалавеку захоўваць чысціню, веру, надзею і любоў — дапамагае заставацца Чалавекам!

З любоўю і павагай да Вас усе тыя, каму пашчасціла працаваць разам з Вамі, ведаць Вас, сябраваць з Вамі і чуць Вашы хвалюючыя, узнёслыя словы пра Музыку.

Нашы юбіляры

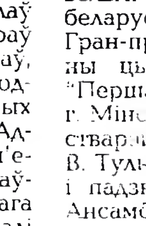

БРАГІНЕЦ Таццяна Пятроўна — дацэнт кафедры баяна-акардэона Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі.

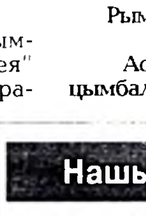

ЮРЦЭВІЧ Фёдар Васільевіч — дацэнт Беларускага дзяржаўнага універсітэта культуры і мастацтваў

МАРЦІРОСАЎ Раман Тапевосавіч — выкладчык Мінскага дзяржаўнага каледжа мастацтваў.